

Коробова І. В. Дослідження особливостей творчого розвитку учнів у навчанні фізики в школах гуманітарної спрямованості [Текст] / С. С. Коваленко, І. В. Коробова // Пошук молодих: Зб. матер. Всеукр. студентської наук.-практ. конф. «Проектування навчального середовища як методична проблема» (19-20 квітня 2007 року, м. Херсон). – Херсон : Вид-во ХДУ, 2007. – Вип. 6. – С. 158-160.

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ У НАВЧАННІ ФІЗИКИ В ШКОЛАХ ГУМАНІТАРНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ

Коваленко С., Коробова І.В.
Херсонський державний університет

Нині все актуальнішим є суспільне замовлення на виховання і розвиток творчої особистості, яка, на відміну від людини-виконавця, здатна самостійно мислити, генерувати оригінальні ідеї, приймати нестандартні рішення, гнучко реагувати на зміни у житті. Результати досліджень, проведених психологами, свідчать про те, що не всі випускники шкіл здатні самостійно вирішувати поставлені перед ними виробничі задачі, легко переключатися з одного виду діяльності на інший. Тому розвиток творчого мислення учнів у навчанні залишається важливою проблемою, яка потребує пошуку шляхів її розв'язання.

У зв'язку з цим, завданням нашого дослідження було:

- визначити рівень творчого потенціалу випускників школи гуманітарної спрямованості;
- визначити рівень комунікативних здібностей випускників гуманітарної школи;
- з'ясувати рівень розвитку творчого мислення учнів у навчанні фізики;
- співставити отримані результати з обраним професійним напрямком випускників гуманітарної школи;
- запропонувати методи, які б допомогли зрозуміти учням фізику на творчому рівні.

Наше дослідження проводилось на базі школи з поглибленим вивченням історії і права у випускному класі. Дослідження творчого потенціалу учнів за спеціальною методикою показало, що майже всі досліджувані (92%)

мають середній рівень творчого потенціалу. Це означає, що вони володіють частиною якостей, які дозволяють займатися творчістю. Але для того, щоб творчий потенціал був реалізований і перетворений на творчі здібності, необхідні певні умови, зокрема, постійне спонукання учнів до творчого мислення на уроках різних предметів.

Відомо, що для гуманітаріїв дуже важливим є уміння спілкуватись, добре володіти словом. Тому для визначення сфери потенційних можливостей випускників, пов'язаних з їх професійним успіхом, ми обрали словарний тест по Д.Баррету. За результатами тестування виявилось, що показник 50% учнів вище середнього, а 50% учнів мають відмінні комунікативні можливості. Це, на нашу думку, пояснюється тим, що у гуманітарній школі створені кращі умови для розвитку словарного запасу переважно за рахунок збільшення уроків з гуманітарних дисциплін.

Далі цікаво було дослідити, як творчий потенціал учнів реалізується під час навчання фізики. Результати здивували нас своїми дуже низькими показниками! Аналіз результатів свідчить про те, що найбільш розвинутою складовою творчого мислення у випускників гуманітарної спрямованості є образна творчоскість (образна дивергентність) і майже відсутня символічна (знакова) творчоскість. Пояснити зазначені результати можна таким чином.

Навчання учнів предметів природничо-математичного циклу, зокрема, фізики, у школах гуманітарної спрямованості має певну специфіку:

- обмежена кількість уроків на відміну від спеціалізованих шкіл фізико-математичного профілю;
- недостатньо оснащені навчальним обладнанням, а інколи і зовсім відсутні фізичні кабінети;
- недостатньо ведеться позакласна робота з предмету;
- учителями фізики майже не застосовуються методи і прийоми розвитку творчого мислення учнів;
- у гуманітарній школі навчаються переважно учні-“гуманітарії”, які не любляють фізико-математичні дисципліни.

Зазначені особливості негативно впливають на розвиток творчого мислення, внаслідок чого і спостерігається така скрутна картина.

Аналіз науково-методичної літератури [1, 2] дозволив висунути передбачення, що у школах гуманітарної спрямованості найбільш ефективним методом розвитку творчого мислення у навчанні фізики є інтерактивне навчання. Таке навчання передбачає діалогове спілкування учнів, яке відбувається під час навчання груповими методами. До речі, відомі методи групової творчості (мозковий штурм, синектика, пошук аналогій, пошук альтернатив та інші) також добре узгоджуються із запропонованим інтерактивним навчанням [3].

Для перевірки нашої гіпотези був проведений педагогічний експеримент. Він полягав у проведенні автором уроків фізики в двох випускних класах: в першому - за традиційною методикою (контрольна група), у другому – методами інтерактивного навчання (експериментальна група).

Порівняння результатів дозволило зробити висновок, що учні експериментальної групи краще засвоїли новий матеріал, значна кількість учнів змогла виконати завдання творчого рівня, проявили більшу зацікавленість фізикою, краще змогли реалізувати свої комунікативні здібності під час спілкування у групах.

Отже, застосування інтерактивних методів навчання фізики у школах гуманітарної спрямованості є ефективним методом творчого розвитку особистості учнів.

Література

1. Інтерактивне навчання: Досвід впровадження /За ред. В.Д.Шарко. – Херсон: Олді-Плюс, 2000. – 210 с.
2. Пометун О.І, Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. /О.І.Пометун, Л.В.Пироженко. За ред. О.І.Пометун. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.

3. Коробова І.В. Інтерактивні методи навчання як засіб розвитку творчого мислення //Вісник ХДТУ. – 2001. - № 2 (11). – С.220-223.